

שו"ת בנושא
מגידי שיעורים

מרן הגאון הגדול
הרב **יצחק זילברשטיין שליט"א**

יוצא לכבוד
אירוע הוקרה הגדול
למגידי השיעורים בראשון לציון
סיום הש"ס ביהכנ"ס "אוזן" חי-טייב
כה' אלול תשפ"ג

ראשונים לתורה

אירוע הוקרה למגידי השיעורים בראשלי"צ

שו"ת בנושא

מגידי שיעורים

מרון הגאון הגדול
הרב יצחק זילברשטיין
שליט"א

כתיבה: הרב יונתן שלוש הי"ו
עריכה לשונית: ה. יגל
עיצוב ועריכה: ה. יגל

יוצא לאור ע"י ארגון תדע
לכבוד ערב הוקרה "ראשונים לתורה"

דוא"ל:
teidaoffice@gmail.com

לתגובות והצטרפות לאיגוד "ראשונים לתורה"
rishonimletora@gmail.com

דברי ברכה

"הנה ימים באים... לא רעב ללחם.. כי אם לשמוע דבר ד'"

זכינו ואנו חיים בדור שיש בו צמא לדברי תורה.

יהודים רבים מתחברים לתורה הקדושה באמצעות 'שיעור תורה'. יש המגיעים לשיעור לעיתים רחוקות, יש המשתתפים בשיעור שבועי ויש המקפידים על שיעור יומי ואף על כמה שיעורים ביום.

יהודי העמל לפרנסתו שואב את חיבורו להקב"ה מתוך השיעור תורה ומתוך החיבור למגיד שיעור.

למגיד שיעור יש אחריות גדולה למסור את דברי התורה הנלמדים בטוב טעם, בבהירות ובצורה מעניינת המושכת את לב השומעים, ומטעימה אותם במתיקות התורה.

גודל מעלת לימוד התורה בקבוצה הוא עצום לאין שיעור... הלימוד המשותף מחבר את לבבות הלומדים בחיבור איכותי ואמיתי. בעל הטורים אומר על הפסוק: "ונפשו קשורה בנפשו" המילה קשורה בגימטריא 606 גם המילה תורה בגימטריא 606 מצינו שהתורה מקשרת את הנפשות בקשר נצח.

בפנקס הקהילה של וילנא נמצא כתוב שהגר"א היה חונך כל שיעור תורה חדש שנפתח עבור "בעלי בתים". הוא היה מתחיל את השיעור, ורק אחר כך מעביר את השיעור לתלמיד חכם אחר שימשיך במסירתו. הגאון מוילנא שכל עיתותיו היו מחושבות ומדוקדקות לניצול מקסימלי של הזמן עבור לימוד תורה וקיום מצוות הקדיש מזמנו כדי לעודד ולחזק פתיחת שיעורי תורה. וזאת משום החשיבות הרבה שייחס הגר"א לשיעורי תורה.

בשו"ת שלפניכם נערכו שאלות שנשאלו ע"י מגידי שיעורי התורה בראשון לציון. השאלות הועלו לפני מרן הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א חלקן נענו מתוך הכתב וחלקן נענו בעל פה. תשובותיו הבהירות מעניקות כח להמשיך במלאכת הקודש.

חשיבות שיעורי התורה בעיר ראשון לציון היא גדולה מאד. בסיעתא דשמיא הקמנו את אגודת "ראשונים לתורה" וכך בכח הרבים נוכל לייקר ולהוקיר את המלמדים ואת הלומדים, ולהפיץ הלאה את אור השם ותורתו.

בברכת שנה טובה

כתיבה וחתימה טובה

וגאולה שלמה במהרה בימינו אמן

אוריה יגל

החובה למסור שיעורים למי שיכול

מי שיש לו כישרון לדרוש ברבים האם חייב למסור שיעורים ?

הגמרא במסכת סוכה (דף מט ע"ב) שואלת על הפסוק "פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה", וכי יש תורה של חסד, ויש תורה שאינה של חסד? אלא שהלומד תורה על מנת ללמדה - זו תורה של חסד.

וכך פוסק הרמב"ם (פרק א מהלכות תלמוד תורה הלכה ב) כשם שחייב אדם ללמד את בנו תורה, כך מצוה על כל חכם וחכם מישראל ללמד את כל התלמידים אע"פ שאינם בניו, שנאמר "ושננתם לבניך" מפי השמועה למדו בניך - אלו תלמידך, שהתלמידים קרויים בנים.

יוצא מזה תלמיד חכם שיש באפשרותו ללמד תורה לאחרים, חייב לעשות כן ואל לו להסתגר בארבע אמותיו, וכידוע שמרן הגרמ"מ שך זצ"ל היה רגיל לומר שכיום אין "צדיקים נסתרים", מי שנסתר הוא כבר לא צדיק, כי מי שהוא צדיק, יוצא לקרב, וללמד את עם ישראל דרכי השם. במיוחד בדור הזה שהעולם מוגדר כבית חולים אחד גדול. וכך אמר לי מו"ר הרב אברמסקי: כידוע, שהדבר היחיד שעסוקים בו בבית חולים, זה להציל ולפקח את הנפש.

המתכון לשיעור מרתק

איך גורמים שמשתתפי השיעור יהיו חלק בשיעור, ולא ירדמו משעמום?

לפני חמישים שנה הגרתי לשוויץ כדי לשמש עבד לעבדי השם בישיבת לוצרן, לפני כן נכנסתי למו"ר הרב אברמסקי וביקשתי את ברכתו.

הוא ביקש ממני לשבת כיון שהוא רוצה לתת לי הדרכה קטנה איך להעביר שיעור לתלמידים, הוא פתח את ספר התהלים בפסוק בַּצֵּאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֵעָז... הַיִּם רָאָה וַיִּנָּס הַיַּרְדֵּן יֹסֵב לְאַחֹר: הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבְעוֹת כְּבָנֵי צֶאֱן מֶה לָךְ הַיִּם כִּי תִנוֹס הַיַּרְדֵּן תִּסֵּב לְאַחֹר: הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים גְּבְעוֹת כְּבָנֵי צֶאֱן:

ושאל אותי דוד המלך כבר אמר ש: 'הים ראה וינס', אז למה הוא חוזר ושואל "מה לך הים כי תנוס"?

דע לך! אמר לי מו"ר, הדרך היחידה להעביר את התורה לתלמידים, זה רק כשהתורה מעניינית, לכן דוד המלך אמר את זה בצורה של שאלה ותשובה כדי לגרום להתפעלות. דבר זה מלווה אותי כל הימים, מהי הדרך למסור את התורה? מתיקות התורה!

מורי חמי מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל היה רגיל לומר התורה נקראת 'שירה', כי יש לה מתיקות של שירה. המלמד תורה צריך להמתיק את התורה, שיהיו הדברים ערבים לשמוע, זאת על ידי סיפורים, חידות ומשלים, בצורה זו תיספג השקלא וטריא של הסוגיא עמוק בליבנו.¹

1 הגמרא במסכת סנהדרין (דף לח ע"ב) אומרת כי הוה דריש רבי מאיר הוה דריש שלישי בהלכה ושלישי באגדה ושלישי במשלים, הפשט בדברי הגמרא שמעתי מרבותי שכאשר רבי מאיר בא ללמד את העם מצוה מסוימת תחילה לימד אותם את פרטי ההלכות הקשורות בה, ולאחר מכן עבר לפרש להם את טעמי המצוה, וזהו חלק האגדה, ולבסוף קשר את המצוה אל המציאות היומיומית, וזאת על ידי משלים, דהיינו הדמיית והמחשות הדינים על ידי שאלות אקטואליות מחיי היום יום.

תפילה בציבור או שיעור?

רופא הרוצה להשתתף בשיעור תורה אך עקב כך יפסיד תפילה בציבור, הזמן היחיד שיכול לשמוע שיעור זה בזמן התפילה, מה יעדיף שיעור או תפילה בציבור?

שאלה כזו שמענו ששאל הרה"צ ר' מיכל גוטפרב ע"ה את הגאון רי"י פישר זצ"ל והשיב לו, שיכול לבחור בדף היומי. כי התורה היא סם חיים בשבילו, ופשוט שסם חיים המרפא דוחה את כל המצוות.

הרה"צ ר' מיכל גוטפרב זצ"ל שלח לשאול את השאלה גם לפני מו"ח, מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, והוא התיר בדוחק גדול כי אמר שקשה להתיר באופן קבוע להעדר מתפילה בציבור. גיסי, הגר"ח קנייבסקי זצ"ל הוסיף להסביר את דברי מו"ח מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל ע"פ הירושלמי ברכות פ"ב שכתב שם שר' אלעזר ביקר אצל ר"ש בר אבא, שאלו ר' שמעון: אני תשוש וקורא קריאת שמע ומתנמנם באמצע, האם יוצא אני ידי חובתי? השיב לו: כן.

שאל ר' ירמיה את ר' זעירא האם הורה לו כך בגלל שידע שר' שמעון מדקדק במצוות וידע שאעפ"י שאמר לו שיצא, בכל זאת יחזור לראש, יעו"ש.

גם אצל ר' מיכל גוטפרב זצ"ל ידוע שיתאמץ גם להתפלל בציבור עד כמה שיכול ולכן אפשר היה לומר לו שילמד, כי גם ישתדל להתפלל.²

על הפסוק "זאת החיה אשר תאכלו" דורשת הגמרא (חולין דף מב ע"א) מלמד שתפס הקב"ה מכל מין ומין והראה לו למשה, ואמר לו זאת אכול וזאת לא אכול" וכן מצינו במנחות כט ע"א שהראו הקדוש ברוך הוא באצבע את כל מיני השרצים, כדי שיבחין מה מותר ומה אסור באכילה.

ויש בכך לימוד והוראה עבורנו, שדרך הלימוד הוא על ידי כח ההמחשה, כפי שה' יתברך הראה למשה רבינו כל חיה ושרץ והורה לו זה כשר וזה טמא.

2 כששאלו את הרב אויערבך מה יותר גדול ללמוד תורה או להתפלל, השיב זה כמו לשאול את

שואל כעניין ומשיב כהלכה

אדם שמטריח ושואל הרבה שאלות, ולפעמים גם שאלות שאינן מעניינות השיעור. איך יש למגיד שיעור לנהוג עם אותו אדם?

כידוע בגמרא, שרבי ירמיה היה מרבה בשאלות בבית המדרש, "דבעי ר' ירמיה", ובגמרא מסכת בבא בתרא (דף כג ע"א) בעי רבי ירמיה רגלו אחת בתוך חמשים, ורגלו אחת חוץ מחמשים אמה, מהו? ועל דא אפקוהו לר' ירמיה מבי מדרשא! והנה כתב מה"ר חיים ויטאל בשער הגלגולים כי כל השאלות הנשאלות במתיבתא דרקיעא נשאלות על ידי רבי ירמיה, והוסיף המהרח"ו ששמע מהאר"י שהוא עומד בפתח מתיבתא דרקיעא, השאלה המבקשת במה זכה ר' ירמיה לזה?

השיב על כך מה"ר חיים ויטאל (הובא דבריו בבן יהודע על מסכת בבא בתרא דף כג ע"א) שרבי ירמיה, נתכוון בשאלותיו לטובה, להגדיל תורה ולהאדירה, והיות שהוא נתכוון לטובה, יש לו שכר טוב למעלה, שכל השאלות הנשאלות במתיבתא דרקיעא הוא שואל אותן ונשאלות על ידו.

הרי לנו כמה חביבים לפני השי"ת שאלות מחודדות הגורמות להגדיל תורה ולהאדירה, והשכר העצום שזכה לו ר' ירמיה עקב עסקו בחדודי תורה שבשאלותיו, ועקב כך שביישובו על דברי תורה. וכמבואר במסכת שבת (דף ל ע"ב) כתיב: "אל תען כסיל כאולתו וכתוב: "ענה כסיל כאולתו". ומתריצין: לא קשיא. הא דכתיב "תען", היינו בדברי תורה. הא דכתיב "אל תען", היינו במילי דעלמא.

מעלת הפצת התורה

אברך שגר במקום תורה וחסידות, שואל האם לצאת מעיר חרדית לעיר חילונית כדי ללמד תורה את אחי שבשדות?

תקופה קצרה אחר נשואי ניגש עלי מורי ורבי מרן ראש הישיבה הרב יחזקאל אברמסקי זצ"ל, וביקש ממני לנסוע לרמת השרון פעמיים בשבוע ולקרב את אחינו שבשדות לתורה.

נסעתי לרמת השרון הגעתי ללשכה של המרא דאתרא הרב יעקב אדלשטיין זצ"ל והוא קישר אותי עם קבוצה של יהודים עולי עירק שהתרחקו מהאידישקייט. לקחתי ספר 'בן איש חי' הלכות ומשלים והתחלתי ללמוד איתם.

לאחר תקופה שהייתי מגיע באופן קבוע ובמסירות חשתי שאין מלאכתי נושאת פרי, מפני שהמשתתפים בשיעור לא הבינו אפילו הלכות פשוטות.

ניגשתי לראש ישיבה להתייעץ עמו והוא אמר לי: אתה תמשיך לזרוע והקדוש ברוך הוא יקצור את הפירות.

הגמרא במסכת בבא מציעא דף פה ע"א אומרת: כל המלמד את בן עם הארץ תורה אפילו הקדוש ברוך הוא גוזר גזרה, מבטלה בשבילו, שנאמר "ואם תוציא יקר מזולל כפי תהיה" גם אברך בגיל צעיר יכול לזכות להיות כפי הקדוש ברוך הוא

3.

3 אני נזכר שפעם אחת שהייתי בביתו של מרן ראש הישיבה הגרי"ל שטיינמן זצ"ל זה היה סמוך מאוד להלוויה של מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל, והוא אמר לי מפני מה זכה מרן הגר"ע יוסף להלוויה כזו גדולה שלא ראתה ארץ ישראל?

קם הרב שטיינמן והוציא גמרא מסכת גיטין דף סא ע"א ש'צדיק יסוד עולם' נקרא מי שדורש לרבים ומודיעם דרכי השם זה נקרא צדיק יסוד עולם "מי שמשיב את לב הבנים לאביהם שב-שמים".

זכות הרבים תלויה בו

המשתתף בשיעור באופן קבוע, צריך להעדר מהשיעור מחמת סיבה אישית, הוא שואל עד כמה מוטל עליו להתאמץ לא להעדר מהשיעור?

מבואר בברכות (דף כח ע"ב) דרב אויא חלה, ולא הגיע לדרשתו של רב יוסף שהיה ראש הישיבה בפומבדיתא. למחרת, כשהגיע רב אויא לבית המדרש, רצה אביי להפיס את דעתו של רב יוסף, שלא יקפיד על רב אויא שלא בא לדרשה. שאל אביי את רב אויא: מאי טעמא לא אתא מר לפירקא? השיב רב אויא: ליבי היה חלש, ולא יכולתי לבוא.

ומרהיטות הגמרא משמע שאביי שאל זאת את רב אויא בפרהסיא, לעיני לומדי בית המדרש, כדי להפיס את דעתו של רב יוסף. ויש להבין כיצד נהג כך אביי, הלוא לכאורה יש בכך מבוכה לנשאל?

וביאר מו"ח מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל שמותר לשאול שאלה כזו לעין-כל, כי המשתתף בשיעור קבוע, כשמחסיר מלבוא לשיעור, הוא מרפה בזה את ידי המשתתפים האחרים, ולכן תיקונו הוא, לשאול אותו ברבים, ולשמוע את הנימוק להיעדרותו, כדי שהשיעור יתחזק ויגדל.

וכך נאמר גם בענייננו, עצם הדבר שמשתתף קבוע בשיעור, יש בזה קידוש שם שמים וחיזוק לשיעור, וצריך להתאמץ כמה שיותר להשתתף ולא להעדר כדי לחזק את הכלל.

חשיבות שיעור תורה

האם זה הנהגה נכונה שאדם שנמצא בשיעור, והמגיד שיעור שמדבר על משהו שלא מעניין אותו שהוא יפתח ספר בשיעור ויקרא בסדר שלו?

ויש "מהדריין" שאם המגיד שיעור מדבר על ענייני עולם הזה הוא מיד ינצל את הזמן ומעיין בספר, האם ראוי לנהוג כן?

לפני שתלמידי ישיבת 'תפארת ירושלים' יצאו לבין הזמנים, נגשו התלמידים לראש הישיבה, מרן הגר"מ פינשטיין זצ"ל, בעל האגרות משה, ושאלו אותו, איזו הנהגה טובה הוא מציע לקבל לקראת ימי בין הזמנים?

תשובתו של הגר"מ פינשטיין צריכה שתיחרט על ליבנו, וכך השיב:

"בבית הכנסת במקום מגוריכם, מתקיים מן הסתם שיעור במשניות לבעל בתים בין מנחה לערבית, ואתם כבני ישיבה שכבר סיימתם מסכתות רבות בש"ס, תראו את עצמכם כנחותי דרגה לשבת עמהם ולשמוע שיעור במשניות, ואתם תעדיפו להוציא גמרא מארון ולשבת ללמוד בצד בהתמדה.

דעו לכם! שיש בזה לפעמים חשש של פיקוח נפש עבור אותו רב המוסר את השיעור, הוא עלול להיפגע בכך בראותו שהשיעור אינו מתאים לבני ישיבה.

ומה גם שבעלי בתים שבשיעור יבואו לזלזל בשיעור, בעוד שאתה לקחת גמרא, אתה גורם שהם יזלזלו בשיעור, ומחר מחרתיים יעדיפו שלא להיכנס לשיעור המשניות, אלא לשוחח

דברי הבל, וברבות הימים עלול שיעור זה להתבטל, לחלוטין! הרי לפנינו שקדוש ברוך הוא שמח שבניו יושבים ביחד ועוסקים בתורה, וכדברי המדרש (סוף שיר השירים) בשעה שעם ישראל יושבים ועוסקים בתורה בבתי מדרשות, קורא הקדוש ברוך הוא למלאכים, ואומר לבני ישראל, היושבת בגנים חברים הקשבים לקולך! השמיעני, וודאי שגם לבני ישיבות, עדיף להיות חלק מהחברים של הקדוש ברוך הוא.⁴

4 ועוד מצינו בגמרא מסכת שבת (דף פב ע"א) מובא שאמר, רב הונא לרבה בריה: מאי טעמא לא שכיחת קמיה דרב חסדא, דמחדדין שמעתיה? אמר ליה: מאי איזיל לגביה, מדוע אלך אליו? דכי אזילנא לגביה מותיב לי משוחח עמי במי לי דעלמא. כגון, אמר לי: מאן דעייל לבית הכסא לא ליתבי בהדיא, מי שנכנס לבית הכסא לא יתישב במהרה ובחוזק, ולא ליטרח טפי, לא יתאמץ יותר מדאי, משום דהאי כרכשתא, החלחולת, אתלת שיני יתיב, תלויה בשלש רצועות בשר הנראות כמו שינים. ולכן צריך לנהוג בזהירות, דילמא משתמטא יתנתקו שיני דכרכשתא, ואתי לידי סכנה, שהכרכשתא עלולה לצאת.

אמר ליה רב הונא לרבה בריה: הוא, רב חסדא, עסיק בחיי דברייתא דברים הנוגעים לחיי הברייתא, ואת אמרת שהוא משוחח עמך במילי דעלמא?! כל שכן - זיל לגביה! וביאר מו"ח מרן הגרי"ש אלישיב שהוא טוען שאין רוצה לילך אליו משום שיכול ללמוד באותו הזמן, ועל זה השיבו, כי במה שישמור על חייו ובריאותו יוכל ללמוד יותר, וא"כ נמצא דאדרבא דברים אלו יגרמו לו שיוכל ללמוד יותר

וזרעו לברכה

אברך שיש לו זמן פעם בשבוע ללמוד עם בנו, או למסור שיעור מה עדיף שימסור שיעור וילמד תורה את הרבים או שילך ללמוד עם בנו ב'אבות ובנים'?

מבואר בתנא דבי אליהו (פ"ח) גבי אלקנה, שהשתדל לזכות ישראל להעלותם לרגל לירושלים, ואמר לו הקדוש ברוך הוא, אתה הכרעת את ישראל לכף זכות, וחינכת אותם במצוות, וזכו רבים על ידיך, חייך שאני מוציא ממך בן שיכריע את כל ישראל לכף זכות, ויחנך אותם במצוות ויזכו רבים על ידו.

פעם אחת בא בעל 'דברי אברהם' לביתו של רבו החתם סופר, וסיפר לו החתם סופר שע"י שהוא טרוד בקהילה גדולה כזו וגם בלימוד תורה, ולהשיב למי ששואל ממנו דבר הלכה, כך יוצא שאין לו פנאי להשגיח על בניו ויוצאי חלציו?

השיב לו ה'דבר אברהם' דוד המלך ע"ה אומר "כל היום חונן ומלוא זרעו לברכה", שכוונות הפסוק שמלוא ונותן את כל

היום שלו ללמד אחרים, וזרעו מה יהא עליהם? על זה הבטיח לו דוד המלך, שבזכות זה, אף שלו אין לו פנאי ועת להשגיח עליהם, השם יתברך ישגיח עליהם שיהיו לברכה.

לימוד תורה דרך כבוד

בבית הכנסת שיש בעלי בתים וממתינים שם רבע שעה בין מנחה לערבית, רב בית הכנסת מסתפק האם לתת לכל אחד לדבר דברי תורה, וזה יקרב אותם או שעדיף שהוא ילמד אותם?

הנהגת החינוך ללימוד התורה צריכה להיות, בצורה של כבוד, וכמאמר המשנה באבות: (פ"ד מי"ב) "יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך", ולא עוד אלא שיש לרומם את התלמידים. וכמבואר בגמרא מסכת בבא מציעא (דף פה ע"א) שחכמי ישראל השתמשו במדת ה'כבוד' למטרות חינוך. וכך מסופר שם: איקלע רבי לאתריה דר' אלעזר בן ר' שמעון אמר להו יש לו בן לאותו צדיק? אמרו לו יש לו בן... אתייה, ואסמכיה ב'רבי'.

ופרש"י: שיהיו קוראים אותו "רבי", כדי שיתקנא, וישים לבו על תלמוד תורה, ואשלמיה לר' שמעון בן איסי בן לקוניא - ללמדו תורה. כל יומא הוה אמר לקרייתי אנא אזיל (לעירי אני חפץ לילך) אמר ליה: חכם עבדו יתך, וגולתא דדהבא פרסו עלך, ורבי קרו לך ואת אמרת לקרייתי אנא איזיל? אמר ליה 'מומי' (נשבע אני) עזובא דא (הנחתי בקשה זאת ולא אשאל עוד לילך).

ומבואר שם בסוגיא שנעשה גברא רבא, לא פחות מר' אלעזר בן ר' שמעון בר יוחאי. ויש לנו ללמוד מכך להשתמש במדת הכבוד כדי לדרבן את צעירי הצאן שיתקנאו וישימו לבם לתלמוד תורה.

אצל מו"ר מרן רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל - ראינו והרגשנו איך קירב את התלמידים באופן מיוחד שקשה לתאר! באיזו

אהבה התייחס לכל תלמיד ואיך רומם את נפשו של התלמיד
על כל מה שהעיר ושאל.

וכשאחד מבני החבורה היה שואל שאלה ראויה היה מו"ר
הגרא"ז חוזר ומשבח כמה פעמים בתוך השיעור בהתפעלות
'אוי כמה טוב ונכון הסברת', וגם כשנפרדו ללכת מהשיעור
ליד הדלת חזר לשבח את התלמיד. בכך העניק חיזוק רב לנפש
התלמיד.

וכן זכורני כשהיינו מגיעים בשבת קודש לשמוע את שיעורו
בביתו, לפני שמסר לנו את השיעור היה נכנס לאוצר הספרים
שהיה בביתו מעזבונו של הגאון רבי חיים ברלין זצ"ל, בנו של
מרן הנצי"ב זצ"ל. הגרא"ז נכנס לשם בקביעות לפני השיעור,
לכמה רגעים, ולא ידענו מה הוא עושה שם.

עד שפעם אחת נתברר הדבר על ידי אחד מהמקורבים שסיפר
שרבי איסר-זלמן נכנס לשם להתפלל תפילה שלא יכשל ח"ו
באמירת ביטוי לא-נכון כלפי תלמיד!

יש לכל אחד חלק בתורה

האם אפשר לתת לבעל בית למסור שיעור ועל ידי כך יגדל בלימוד אף על פי שלא מדויק בדבריו?

בגמרא מסכת שבת (דף לג ע"ב) תנו רבנן: כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה אמרו: עתידה תורה שתשתכח מישראל, שנאמר: "הנה ימים באים נאם ה' אלהים והשלחתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה'"

וכתיב: "ונעו מים עד ים ומצפון ועד מזרח ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו" דבר ה' - זו הלכה, דבר ה' - זה הקץ, דבר ה' - זו נבואה. ומאי: "ישוטטו לבקש את דבר ה'" - אמרו: עתידה אישה שתיטול ככר של תרומה ותחזור בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, לידע אם טמאה היא ואם טהורה היא, ואין מבין. תניא, רבי שמעון בן יוחי אומר: חס ושלום שתשתכח תורה מישראל, שנאמר: "כי לא תשכח מפי זרעו". השאלה המתבקשת מנין לרשב"י הביטחון ש"לא תשתכח" מפי זרעו הרי בפסוקים בעמוס כתוב מפורש "לבקש את דבר ה' ולא מצאו".

אלא מכיון שרשב"י הוא זה שאמר "קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד הוא"

הרי שהתורה זה בלב של עם ישראל, וגם שיהודי נראה רחוק מהתורה והמצוות בכל זאת מה שפועם לו בלב, זה התורה הקדושה, ולכן כל יהודי הוא חלק מהתורה.

מו"ח מרן הגרי"ש אלישיב אמר לי לפני שאתה מחדש הלכה דורש אותה ברבים, תאמר את זה לבעל בית ותראה אם זה דבר תמוה, לכל יהודי יש חלק בתורה ואף שבהתחלה יאמר דברי בטלה, בסוף הוא עוד ילמד ויגדל את החלק שלו בתורה ויכול לגדול כמו רבי עקיבא.

לישון ותוך כדי ללמד

כאשר שומעים שיעורים מוקלטים, האם נחשב למגיד שיעור כלימוד תורה?

הנה הקדוש ברוך הוא אמר לקין "ויאמר מה עשית קול דמי אחיך צעקים אלי מן-האדמה (בראשית פרק ד, פסוק י), ובגמרא מסכת קידושין (דף מ ע"ב) עֲבִירָה שְׁעוֹשָׂה פִירוֹת - יֵשׁ לָהּ פִירוֹת.

ובגמרא מסכת בבא בתרא (דף ח ע"א) דרשו רבותינו ז"ל את הפסוק " והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככובים לעולם ועד" על מזכי הרבים. ועיין בבן איש חי (פרשת וירא) שהרחיב בכך.

והנה כל שכן במידה טובה מרובה פי חמש מאות, שמי שמוסר שיעור תורה ומלמד תורה, ואחר כך התרבו השומעים על ידי שהשיעור מוקלט, יתקיים בו "פרי מעלליהם יאכלו", ועיין בחובת הלבבות שער אהבת השם פ"ו שכתב כעין זה.

"קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד הוא" - הקב"ה, התורה הקדושה והיהודי מתאחדים יחד בשיעור תורה. בשעה יקרה זו יש להקב"ה נחת לראות את בניו יושבים יחד ועוסקים בתורה. מסירת השיעור היא מלאכת אומנות הניתנת בידי של המגיד שיעור אשר מעביר את תורת ד' אל קהל שומעיו ומעניק להם מטען רוחני אותו הם לוקחים כצידה לדרך בעולם החומרי.

מלאכת קודש זו מעוררת שאלות מעניינות, אגדנו שאלות שנשאלו על ידי מגידי השיעורים בעיר ראשון לציון והעלנו אותן בפני מרן הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א תשובותיו הבהירות מופיעות בחוברת זו.

teidaoffice@gmail.com